

Predkladacia správa

Návrh na uzavretie Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej (ďalej len „dohoda“ alebo „Samojská dohoda“) sa predkladá na opätovné prerokovanie vláde Slovenskej republiky z dôvodu uverejnenia korigenda v Úradnom vestníku EÚ.

Cieľom dohody je posilnenie schopností Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov (ďalej len „OAKTŠ“) riešiť globálne problémy ako sú zmena klímy, správa oceánov, migrácia, zdravie, mier a bezpečnosť pri plnom dodržiavaní medzinárodného práva a v súlade s príslušnými právomocami zmluvných strán.

Partnerstvo EÚ s africkými, karibskými a tichomorskými štátmi je jedným z najstarších a najkomplexnejších rámcov spolupráce medzi EÚ a tretími krajinami. Právny základ tvorila najmä Dohoda o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov na jednej strane a Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na strane druhej, ktorá bola podpísaná v Cotonou 23. júna 2000 na obdobie 20 rokov. Platnosť dohody uplynula vo februári 2020, bola však viackrát predĺžená. Predkladaná Samojská dohoda predstavuje nový právny rámec partnerstva EÚ a OAKTŠ.

Za Slovenskú republiku bola dohoda s výhradou ratifikácie podpísaná stálou predstaviteľkou Slovenskej republiky pri EÚ na okraj zasadnutia Výboru stálych predstaviteľov (COREPER2) v Bruseli dňa 14. júna 2023. Za EÚ bola dohoda slávnostne podpísaná 15. novembra 2023 v Apii na Samoe. Samojská dohoda predstavuje tzv. *zmiešanú úniuvú zmluvu*, t. j. medzinárodnú zmluvu, ktorá pokrýva oblasť spoločných právomocí EÚ a jej členských štátov, a ktorej zmluvnými stranami sú EÚ a jej členské štáty na jednej strane a členovia OAKTŠ na strane druhej.

Z hľadiska právneho poriadku Slovenskej republiky je dohoda medzinárodnou zmluvou prezidentskej povahy. Podľa čl. 7 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky je dohoda medzinárodnou politickou zmluvou, na ktorej platnosť sa vyžaduje súhlas Národnej rady Slovenskej republiky. Súčasne je potrebné, aby Národná rada Slovenskej republiky rozhodla podľa čl. 86 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky o tom, že dohoda má prednosť pred zákonmi podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky. Z kategórií vymedzených v čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky ide o medzinárodnú zmluvu, na vykonanie ktorej nie je potrebný zákon. V súlade s čl. 3 ods. 3 Pravidiel pre uzatváranie medzinárodných zmlúv a zmluvnú prax schválených uznesením vlády Slovenskej republiky č. 743 z 21. októbra 2009 sa dohoda predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky až po jej podpise. Vnútroštátny schvaľovací proces bude ukončený ratifikáciou prezidentom Slovenskej republiky.

Predbežné vykonávanie dohody sa začalo 1. januára 2024, preto bolo v spoločnom záujme zmluvných strán uverejniť znenie dohody v Úradnom vestníku EÚ (Ú. v. EÚ L, 2023/2862, 28.12.2023). Pri tomto uverejnení sa uviedol stav podpisov k 30. novembru 2023. Predmetná dohoda sa predbežne vykonáva medzi EÚ a členmi organizácie OAKTŠ v rozsahu, v akom sa jej ustanovenia vzťahujú na záležitosti patriace do právomoci EÚ. Nakoľko nie všetky rokujúce štáty sa zúčastnili podpisu dohody na Samoe alebo v Bruseli a text dohody neobsahuje časové ustanovenie pre rokujúce štáty dokedy mali dohodu podpísať, bolo potrebné stanoviť termín dodatočne. Generálny sekretariát Rady, depozitár dohody, verbálnou nótou z 10. júna 2024 informoval rokujúce štáty (členov OAKTŠ), ktoré dohodu ešte nepodpísali, že tak môžu

urobiť v lehote do 30. júna 2024, inak bude navrhnutá oprava dohody tzv. korigendum. Súčasne depozitár informoval, že rokujúce štáty, ktorých názov bude z textu dohody odstránený majú následne možnosť v zmysle čl. 102 ods. 2 dohody požiadať o pristúpenie. Následne, verbálnou nótou z 28. júna 2024 bola lehota na podpis predĺžená do 31. júla 2024. Nakoľko ani v dodatočnej lehote dohodu za OAKTŠ nepodpísali Kubánska republika a Republika rovníkovej Guiney bolo vykonané korigendum textu dohody. V preambule dohody boli vypustené názvy štátov „Kubánska republika“ a „Republika rovníkovej Guiney“ a na podpisových stranách sa slová „Za Kubánsku republiku“ a „Za Republiku rovníkovej Guiney“ považujú za vypustené. Po ukončení procesu podpisovania boli v Úradnom vestníku EÚ uverejnené kompletne podpisové strany, v ktorých sa tiež zohľadňuje zápisnica o oprave zo 7. novembra 2024 (Ú.v. EÚ L, 2024/3241, 23.12.2024).

Materiál „Návrh na uzavretie Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej“ bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania, rokovania Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky a rokovania vlády SR pred uverejnením korigenda dohody v Úradnom vestníku EÚ. Vláda Slovenskej republiky schválila predmetný materiál uznesením vlády SR č. 555 z 25. septembra 2024 a následne Kancelária prezidenta Slovenskej republiky 28. októbra 2024, po oznámení Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky o podpise dohody a jej schválení vládou Slovenskej republiky, oznámila, že prezident Slovenskej republiky nemá k dohode pripomienky a súhlasí s pokračovaním vo vnútroštátnom schvaľovacom procese a s predložením materiálu na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky.

Vzhľadom na skutočnosť, že návrh dohody v znení pred korigendom schválila vláda Slovenskej republiky a prezident Slovenskej republiky vyjadril súhlasné stanovisko s návrhom na uzavretie dohody v znení pred korigendom, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky ako gestor považuje za nevyhnutné opätovné prerokovanie návrhu dohody v znení korigenda vládou Slovenskej republiky. Navrhovaný postup umožňuje čl. 25 ods. 1 Pravidiel pre uzatváranie medzinárodných zmlúv a zmluvnú prax, schválených uznesením vlády Slovenskej republiky č. 743/2009, podľa ktorého gestor predkladá vláde Slovenskej republiky podpísanú zmluvu opätovne na prerokovanie ak to považuje za nevyhnutné.

Dohoda je v súlade so zahraničnopolitickými záujmami, medzinárodnoprávnymi záväzkami, ako aj s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Vykonávanie predmetnej dohody nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, limit verejných výdavkov, životné prostredie, podnikateľské prostredie, na informatizáciu spoločnosti a nebude mať ani sociálny vplyv, rovnako tak ani vplyv na služby verejnej správy pre občana, či vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.